

2.4.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö STM/597/2019

Valtioneuvoston asetus ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun VN:n asetuksen muuttamisesta

Asetusmuutos on välttämätön asiaa koskevan lakimuutoksen tultua voimaan. Keskeiset tarkennukset koskevat luovuttajaa. Eksote haluaa kiinnittää huomiota luovuttajaa koskevien tiedostojen käsittelyä, säilytystä ja luovuttamista määrittäviin säädöskohtiin, ja luovuttajan arviointiin liittyviin menettelyihin.

Esitetyn asetusluonnoksen 2 § tulee tarkentaa luovutukseen liittyvien asiakirjojen rekisteröintiä, rekisterin käyttöoikeuksien hallintaa, tietojen luovuttamista, rekistereiden käyttöaikoja, enimmäiskäyttöajan täytyttyä toteutuvaa tuhoamista ja luovuttajan oikeutta saada käyttöönsä irrottamispäätöstä koskevia tietojaan. Tämä koskee erityisesti luovuttajan oikeutta liittää halutessaan itseään koskevia tietoja terveydenhuollon tai muihin julkisesti valvottuihin rekistereihin.

Läheisten luovuusmahdollisuutta laajennetaan ja tarkennetaan asetusluonnoksessa. Kyseeseen tulisivat myös kohdistettu ja kohdistamaton altruistinen luovutus, parittainen luovutus ja pooliluovutus. Eksote katsoo, että asetuksessa tulee määritellä luovuttajan tiedon saanti vaihtoehtoisista luovuttajista ja ainakin itseään koskien luovutuksen hylkäämisen perusteista.

Asetusmuutosluonnoksen yleisperustelujen 2.3 kohdan mukainen psykiatrin lausuntojen rakenteen yhdenmukaistaminen on välttämätöntä. Vastaavasti myös muiden luovuttamista koskevien asiakirjojen yhdenmukaistaminen on tarpeellista ja lausuntojen käyttöä koskevin osin, edellä esitetyn mukaisesti, välttämätöntä.

Säädöksiin sisältyvä määräys, ettei luovutus päätökseen liittyviä tutkimuksia tai selvityksiä missään vaiheessa suorittanut henkilö saa osallistua kudoksen tai solujen irrottamisesta päättämiseen, on keskeisen tärkeä.

2.4.2019

Yksityiskohtaiset perustelut osan 3 § koskevassa osassa esitelty Perustuslakivaliokunnan (PeVL 27/2018 vp) lausunnon mukainen kanta tulee ottaa huomioon täysimääräisenä. Alaikäisen, mahdollisen luovuttajan, kohdalla on luotava menettelyt, joilla varmistetaan, ettei luovuttajaan kohdisteta houkuttelua tai painostusta hänen muodostaessaan ja ilmaistessaan asiaan kantaansa.

Lappeenrannassa 2.4.2019

Tuula Karhula
Terveys- ja vanhustenpalvelujen johtaja
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimisto